ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

L. A. GEELHOED

της 29ης Ιουνίου 2006 [1]

I — Εισαγωγή

1. Η υπό κρίση υπόθεση αφορά αίτηση για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως με την οποία το Tribunal Supremo (Ισπανία) υπέβαλε δύο ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 81 ΕΚ, στο πλαίσιο εξετάσεως του συμβατού προς το εν λόγω άρθρο ενός αρχείου πληροφοριών σχετικά με την παροχή πιστώσεων, στο οποίο έχουν πρόσβαση, έναντι αμοιβής, τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί στην Ισπανία.

2. Ουσιαστικά, τα ερωτήματα αυτά αφορούν το ζήτημα αν ένα τέτοιου είδους αρχείο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και, ενδεχομένως, αν μπορεί να τύχει εγκρίσεως από τις αρχές ενός κράτους μέλους δυνάμει της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού, οπότε το βάρος μετατίθεται στη δεύτερη προϋπόθεση (που αφορά το αν δίκαιο τμήμα από το παραγόμενο όφελος περιέρχεται στους καταναλωτές).

3. Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο εξετάσεως αιτήσεως αναιρέσεως που ασκήθηκε από την εταιρεία ASNEF-EQUIFAX, Servicios de Información sobre Solvencia y Crédito, SL (στο εξής: ASNEF) κατά της αποφάσεως του Audienca Nacional, της 28ης Νοεμβρίου 2001, με την οποία ακυρώθηκε η άδεια που είχε χορηγηθεί για τη σύσταση και λειτουργία του αρχείου αυτού κατά το ισπανικό δίκαιο.

II — Νομικό πλαίσιο

Α — *Το κοινοτικό δίκαιο*

4. Κατά την τέταρτη αιτιολογική σκέψη του, ο κανονισμός (ΕΚ) 1//2003 [2] έχει ως σκοπό να παράσχει στις αρχές ανταγωνισμού και στα δικαστήρια των κρατών μελών την εξουσία να εφαρμόζουν όχι μόνον το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ και το άρθρο 82 ΕΚ, που είναι άμεσα εφαρμοστέα σύμφωνα με τη

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1).

νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αλλά και το άρθρο 81, παράγραφος 3, ΕΚ.

5. Στο άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, του εν λόγω κανονισμού ορίζεται ότι:

«1. Οσάκις οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ή τα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, της Συνθήκης, οι οποίες είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών κατά την έννοια της διάταξης αυτής, εφαρμόζουν επίσης το άρθρο 81 της Συνθήκης, στις εν λόγω συμφωνίες, αποφάσεις ή εναρμονισμένες πρακτικές. [...]

2. Η εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας ανταγωνισμού δεν επιτρέπεται να έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση συμφωνιών, αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένων πρακτικών οι οποίες είναι πιθανόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, αλλά οι οποίες δεν περιορίζουν τον ανταγωνισμό κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, της Συνθήκης, ή οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 81, παράγραφος 3, της Συνθήκης ή καλύπτονται από κανονισμό για την εφαρμογή του άρθρου 81 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Ο παρών κανονισμός δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να θεσπίζουν και να εφαρμόζουν στο έδαφός τους αυστηρότερες εθνικές διατάξεις οι οποίες να απαγορεύουν ή να επιβάλλουν κυρώσεις σε μονομερή συμπεριφορά στην οποία επιδίδονται επιχειρήσεις.»

B — *Το εθνικό δίκαιο*

6. Το ισπανικό δίκαιο του ανταγωνισμού διέπεται, κυρίως, από τον ley 16/1989 de Defensa de la Competencia, της 17ης Ιουλίου 1989 (νόμος περί προστασίας του ανταγωνισμού, στο εξής: LDC). Το κείμενο των άρθρων 1 και 3 του LDC ουσιαστικά ταυτίζεται σχεδόν με το κείμενο του άρθρου 81, παράγραφοι 1 και 3, ΕΚ.

7. Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του LDC, το Tribunal de Defensa de la Competencia (δικαστήριο αρμόδιο για υποθέσεις ανταγωνισμού) δύναται να εγκρίνει τις συμφωνίες, αποφάσεις, συστάσεις και πρακτικές στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 1, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 3.

III — Η κυρία δίκη και τα προδικαστικά ερωτήματα

8. Το παραπέμπον δικαστήριο περιγράφει το πραγματικό πλαίσιο της κυρίας δίκης ως εξής.

9. Στις 21 Μαΐου 1998, η ASNEF, στην οποία μετέχει, ως εταίρος, η Asociación Nacional de Entidades Financiera (εθνική ένωση χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων), υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 4 του LDC, αίτηση αρνητικής πιστοποιήσεως ή, επικουρικώς, εγκρίσεως για τη σύσταση ενός αρχείου δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς και φερεγγυότητας, τη διαχείριση του οποίου θα ανελάμβανε η ASNEF (στο εξής: προτεινόμενο αρχείο).

10. Το προτεινόμενο αρχείο «έχει ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών πληροφορήσεως ως προς τη φερεγγυότητα και την πιστοληπτική ικανότητα, μέσω ηλεκτρονικής επεξεργασίας στοιχείων σχετικών με τους κινδύνους που έχουν αναλάβει οι συμμετέχουσες εταιρείες κατά την ανάπτυξη των δανειοδοτικών και χρηματοδοτικών τους δραστηριοτήτων». Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο προτεινόμενο αρχείο έχουν περιεχόμενο πολύ όμοιο με αυτό που προβλέπεται στην εγκύκλιο αριθ. 3/1995, η οποία διέπει τη λειτουργία του Central de Información de Riesgos (κεντρικό αρχείο πληροφοριών περί κινδύνων), το οποίο διαχειρίζεται η ισπανική κεντρική τράπεζα και στο οποίο έχουν ήδη πρόσβαση τα πιστωτικά ιδρύματα στην Ισπανία. Οι εν λόγω πληροφορίες αφορούν την ταυτότητα και την οικονομική δραστηριότητα των δανειοληπτών, καθώς και τις ειδικές καταστάσεις όπως η πτώχευση ή η αφερεγγυότητα.

11. Αφιστάμενο από την αρνητική γνώμη της Servicio de Defensa de la Competencia (διοικητική υπηρεσία αρμόδια για την προστασία του ανταγωνισμού που υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών), το Tribunal de Defensa de la Competencia, στις 3 Νοεμβρίου 1999, επέτρεψε τη σύσταση του προτεινομένου αρχείου, για διάστημα πέντε ετών, υπό τους εξής όρους: να είναι προσβάσιμο σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα, υπό τον όρο της προηγούμενης καταβολής της αντίστοιχης συνδρομής και υπό συνθήκες που θα εξασφαλίζουν ίση μεταχείριση και να μην αποκαλύπτει πληροφορίες αφορώσες τους πιστωτές που είναι καταχωρημένοι σε αυτό.

12. Το Audiencia Nacional, με απόφασή του της 28ης Νοεμβρίου 2001, δέχθηκε την έφεση που άσκησε η Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios (ένωση χρηστών τραπεζικών υπηρεσιών, στο εξής: AUSBANC) κατά της αποφάσεως του Tribunal de Defensa de la Competencia. Έκρινε ότι το προτεινόμενο αρχείο περιόριζε τον ελεύθερο ανταγωνισμό και, ως εκ τούτου, ενέπιπτε στην απαγόρευση του άρθρου 1 του LDC και ότι δεν ήταν δυνατό να επιτραπεί κατ' εξαίρεση δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 3 του ως άνω νόμου, διότι δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή του. Το εν λόγω δικαστήριο αναφέρθηκε όχι μόνο στο ισπανικό αλλά και στο κοινοτικό δίκαιο, και ιδίως στην απόφαση John Deere [3].

13. Η ASNEF, διαφωνώντας με την απόφαση αυτή, άσκησε αναίρεση ενώπιον του Tribunal Supremo.

3 — Απόφαση της 28ης Μαΐου 1998, C-7/95 P, John Deere κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-3111). Το Audiencia National αναφέρθηκε ιδίως στις σκέψεις 5, 10, 88 και 123 της εν λόγω αποφάσεως.

14. Εκτιμώντας ότι ανέκυπταν ζητήματα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, το Tribunal Supremo υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«Α) Προκύπτει από την ερμηνεία του άρθρου 81, παράγραφος 1, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ότι είναι συμβατές με την κοινή αγορά οι συμφωνίες ανταλλαγής μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων πληροφοριών περί της φερεγγυότητας και της καθυστερήσεως πληρωμών των πελατών τους, λαμβανομένου υπόψη ότι επηρεάζουν τις χρηματοοικονομικές πολιτικές της Ενώσεως και την κοινή αγορά των υπηρεσιών πιστώσεως και έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού στον κλάδο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων;

Β) Προκύπτει από την ερμηνεία του άρθρου 81, παράγραφος 3, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ότι τα κράτη μέλη μπορούν να εγκρίνουν, διά των αρμοδίων οργάνων τους, συμφωνίες περί ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, μέσω αρχείου δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς των πελατών τους, για τον λόγο ότι η σύσταση του αρχείου αυτού έχει ευεργετικές συνέπειες για τους καταναλωτές και χρήστες των χρηματοοικονομικών αυτών υπηρεσιών;»

15. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η ASNEF, η AUSBANC, η Πολωνική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή. Η υπόθεση συζητήθηκε στο ακροατήριο στις 26 Απριλίου 2006.

IV — Εκτίμηση

Α — *Επί του παραδεκτού*

16. Ανακύπτουν δύο ειδών προβλήματα σχετικά με το παραδεκτό:

— πρόκειται, ενδεχομένως, για περίπτωση εφαρμογής του εθνικού δικαίου (ζήτημα που τέθηκε από την Επιτροπή),

— δεν επηρεάζεται το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών (ζήτημα που τέθηκε από την AUSBANC).

17. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η απόφαση του Tribunal de Defensa de la Competencia δεν στηρίζεται στο άρθρο 81 ΕΚ αλλά στις αντίστοιχες διατάξεις του ισπανικού δικαίου (άρθρα 1 και 3 του LDC), με αποτέλεσμα να τίθεται ζήτημα παραδεκτού της παρούσας αιτήσεως για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως. Η Επιτροπή, υπενθυμίζοντας ότι η

παρούσα αίτηση υποβάλλεται στο πλαίσιο αναιρετικής διαδικασίας, αμφιβάλλει για το αν μπορεί το Tribunal Supremo να εφαρμόσει διατάξεις τις οποίες δεν εφάρμοσαν στις αποφάσεις τους τα κατώτερα δικαστήρια (ούτε το Tribunal de Defensa de la Competencia ούτε το Audiencia Nacional).

18. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, ενώ το παραπέμπον δικαστήριο δέχεται στην απόφασή του ότι το άρθρο 81 έχει εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση, δεν εξηγεί γιατί. Ειδικότερα, η Επιτροπή παρατηρεί ότι:

— είτε το εθνικό δίκαιο επιβάλλει παρόμοια ερμηνεία (όπως στην υπόθεση Leur-Bloem [4]), πράγμα που, κατά την Επιτροπή, δεν συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση,

— είτε το άρθρο 81 ΕΚ δεν έχει καμία σχέση με την υπόθεση και, κατά συνέπεια, η ερμηνεία που ενδεχομένως θα δοθεί δεν είναι χρήσιμη για την επίλυση της διαφοράς από το παραπέμπον δικαστήριο (όπως στην υπόθεση Kleinwort Benson [5]), οπότε το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί επί των προδικαστικών ερωτημάτων,

— είτε, ακόμη και αν το άρθρο 81 δεν εφαρμόζεται άμεσα στην υπό κρίση υπόθεση, η ερμηνεία του ενδέχεται να είναι αναγκαία προκειμένου να τηρηθεί η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου σε σχέση με το εθνικό δίκαιο.

19. Όσον αφορά το τελευταίο ενδεχόμενο, η Επιτροπή τονίζει ότι εν προκειμένω ζητείται να κριθεί η νομιμότητα μιας αποφάσεως που εκδόθηκε το 2001, ήτοι σε χρόνο κατά τον οποίο δεν ίσχυε ακόμη η υποχρέωση που απορρέει από τον κανονισμό 1/2003.

20. Λαμβανομένης υπόψη της παγίας νομολογίας επί του θέματος, φρονώ ότι η παρούσα αίτηση για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να κριθεί παραδεκτή. Σύμφωνα με την εν λόγω νομολογία, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να αποφανθεί επί των υποβληθέντων ερωτημάτων, εφόσον τα εν λόγω ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου και μπορεί να αρνηθεί να το πράξει μόνο στην περίπτωση που η αιτουμένη ερμηνεία ουδεμία σχέση έχει με τα πραγματικά περιστατικά ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κυρίας δίκης, στην περίπτωση που το πρόβλημα είναι υποθετικό ή, τέλος, όταν το Δικαστήριο δεν έχει στην διάθεσή του τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία για να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν [6].

4 — Απόφαση της 17ης Ιουλίου 1997, C-28/95 (Συλλογή 1997, σ. I-4161).

5 — Απόφαση της 28ης Μαρτίου 1995, C-346/93 (Συλλογή 1995, σ. I-615).

6 — Βλ. την απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 2006, C-344/04, IATA (Συλλογή 2006, σ. I-403, σκέψη 24, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Βλ., επίσης, την απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1998, C-7/97, Bronner (Συλλογή 1998, σ. I-7791, σκέψη 16, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

21. Είναι σαφές ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν συντρέχει κανένας από αυτούς τους λόγους κηρύξεως απαράδεκτης της αιτήσεως για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.

22. Πρώτον, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το Tribunal Supremo θεωρεί ότι «η απόφαση [του Audiencia Nacional] βασίζεται στις νομικές αρχές των άρθρων 1 και 3 του LDC, καθώς και στην εφαρμογή του πρώην άρθρου 85 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όπως έχει ερμηνευθεί στη νομολογία του Δικαστηρίου [...]».

23. Επιπλέον, το Tribunal Supremo ανέφερε ότι η εν λόγω αίτηση για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, που αποτελεί έκφραση του καθήκοντος συνεργασίας μεταξύ των εθνικών και των κοινοτικών δικαστηρίων, έχει ως σκοπό να αποτρέψει τη δημιουργία αντιφατικών ή διισταμένων απόψεων κατά την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου.

24. Συνεπώς, και αν ακόμη δεν είναι βέβαιον ότι το Audiencia Nacional στήριξε πράγματι την απόφασή του στο άρθρο 81 ΕΚ (αφού επικαλέστηκε την κοινοτική νομολογία μόνο προκειμένου να ερμηνεύσει τις διατάξεις του LDC που έχουν παρόμοιο περιεχόμενο), η αίτηση είναι παραδεκτή.

25. Δεύτερον, όσον αφορά το ζήτημα του ρόλου ενός δικαστηρίου αποφαινομένου κατ' αναίρεση και σε τελευταίο βαθμό, όπως επισήμανα με τις προτάσεις μου στην υπόθεση Manfredi[7], δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να κρίνει αν και κατά πόσον το αιτούν δικαστήριο εξήλθε του πλαισίου του συστήματος της συζητήσεως, όπως φαίνεται να υποστηρίζει η Επιτροπή.

26. Όσον αφορά τον κανονισμό 1/2003 (τα διαχρονικά αποτελέσματά του), είναι σαφές ότι υπάρχουν διαφορές, ή μάλλον αποχρώσεις, μεταξύ της νομικής καταστάσεως πριν και μετά τη θέση σε ισχύ του κανονισμού.

27. Η πρώτη διαφορά έγκειται στο ότι, από της θέσεως αυτής σε ισχύ, οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού και τα εθνικά δικαστήρια είναι αρμόδια να εφαρμόζουν το άρθρο 81 ΕΚ στο σύνολό του.

28. Η δεύτερη διαφορά που είναι σκόπιμο να επισημανθεί στο πλαίσιο αυτό έγκειται στο ότι η δυνατότητα για εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου μετατράπηκε σε υποχρέωση (εφόσον πληρούται η προϋπόθεση του επηρεασμού των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών). Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής των άρθρων 81 και 82 ΕΚ, οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού και τα εθνικά δικαστήρια

7 — Προτάσεις της 26ης Ιανουαρίου 2006 στις υποθέσεις C-295/04 έως C-298/04, Manfredi κ.λπ. (απόφαση της 13ης Ιουλίου 2006, Συλλογή 2006, σ. I-6619, σ. I-6624, σημείο 25).

έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τις εν λόγω διατάξεις στις διαφορές που υποβάλλονται ενώπιόν τους. Προ της θέσεως σε ισχύ του κανονισμού, τυχόν σύγκρουση διατάξεων, σε περιπτώσεις παράλληλης εφαρμογής του κοινοτικού και του εθνικού δικαίου, έπρεπε να επιλύεται με βάση την αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου [8]. Ο κανονισμός 1/2003 περιέχει σήμερα ένα σαφέστερο κανόνα περί συγκλίσεως. Στο άρθρο 3, παράγραφος 2, ορίζεται ότι, οσάκις συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές δεν απαγορεύονται από το άρθρο 81, δεν επιτρέπεται να απαγορεύονται από τη νομοθεσία περί ανταγωνισμού των κρατών μελών.

29. Είναι γεγονός ότι, κατά τον χρόνο που το Tribunal de Defensa de la Competencia και το Audiencia Nacional εξέδωσαν τις αποφάσεις τους, ο κανονισμός 1/2003 δεν είχε τεθεί ακόμη σε ισχύ. Ωστόσο, η κατάσταση σήμερα διέπεται από τη ρύθμιση αυτή: πράγματι, η απόφαση που θα εκδοθεί θα επηρεάσει οπωσδήποτε με κάποιο τρόπο τη λειτουργία του προτεινομένου αρχείου, είτε επειδή το αρχείο έχει ήδη συσταθεί (οπότε είναι χρήσιμο να διευκρινιστεί αν το άρθρο 81 αντίκειται στη σύστασή του ή όχι) είτε επειδή η σύστασή του καθυστερεί εν αναμονή της εκδοθησομένης αποφάσεως (οπότε, αν δεν το απαγορεύει το άρθρο 81, το αρχείο θα μπορέσει να συσταθεί και να τεθεί σε λειτουργία) [9].

30. Τέλος, τα επιχειρήματα της AUSBANC, κατά τα οποία το προτεινόμενο αρχείο δεν επηρεάζει αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, αφορούν αυτή καθεαυτήν τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ στην πραγματική κατάσταση που αποτελεί το αντικείμενο της διαφοράς της κυρίας δίκης. Υπόκεινται στην εκτίμηση του εθνικού δικαστηρίου και δεν ασκούν επιρροή στην εξέταση του παραδεκτού των ερωτημάτων που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο [10].

Β — *Επί της ουσίας*

Το πρώτο ερώτημα

31. Με το πρώτο ερώτημα, ερωτάται αν ένα σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων στοιχειοθετεί ή όχι παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.

32. Το άρθρο 81 ΕΚ εφαρμόζεται εφόσον 1) επηρεάζεται το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και 2) περιορίζεται ο ανταγωνισμός.

33. Όσον αφορά το αν επηρεάζεται το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, είναι γεγονός ότι, όπως επισήμανε η Επιτροπή, στην απόφαση περί παραπομπής δεν εκτίθεται λεπτομερώς για ποιο λόγο το προτεινόμενο αρχείο θα μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Κατά τη γνώμη μου, είναι σαφές ότι το παραπέμπον δικαστήριο δέχεται σιωπηρώς ότι η προϋπόθεση αυτή πληρούται όχι μόνον επειδή επικεντρώνει τα ερωτήματά του στη δεύτερη προϋπόθεση,

8 — Βλ. την απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 1969, 14/68, Wilhelm (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 1).

9 — Δεν είναι γνωστό αν το αρχείο λειτουργεί ήδη ή όχι.

10 — Βλ. απόφαση Bronner (που παρατίθεται στην υποσημείωση 6, ανωτέρω, σκέψη 21).

αλλά και επειδή η διατύπωση των υποβληθέντων ερωτημάτων μαρτυρεί ότι τάσσεται υπέρ αυτής της απόψεως [ότι, δηλαδή, πληρούται η πρώτη προϋπόθεση]. Δεδομένου ότι α) το προτεινόμενο αρχείο φαίνεται ότι προορίζεται να καλύψει το σύνολο του ισπανικού εδάφους και β) ο χρηματοπιστωτικός τομέας λειτουργεί όλο και περισσότερο διασυνοριακώς, θεωρώ ότι μπορεί ασφαλώς να γίνει δεκτό ότι πληρούται η προϋπόθεση αυτή. Εν πάση περιπτώσει, εναπόκειται στο παραπέμπον δικαστήριο να κρίνει αν όντως έχει έτσι το πράγμα.

34. Όπως γίνεται παγίως δεκτό στη νομολογία, αρκεί να αποδεικνύεται ότι η συμφωνία μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών [11]. Δέχεται επίσης τη νομολογία ότι η προϋπόθεση του επηρεασμού του ενδοκοινοτικού εμπορίου πληρούται όταν ένα σύνολο νομικών ή πραγματικών αντικειμενικών στοιχείων επιτρέπει να θεωρηθεί με αρκετή πιθανότητα ότι μια συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων μπορεί να επηρεάσει άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά τα εμπορικά ρεύματα μεταξύ κρατών μελών [12]. Η απόφαση περί παραπομπής δεν περιέχει ακριβείς πληροφορίες όσον αφορά την έκταση, ratione loci και ratione personae, της επικρινομένης συμφωνίας. Ωστόσο, μπορεί να υποτεθεί ότι η δυνατότητα συμμετοχής στο προτεινόμενο αρχείο παρέχεται σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην ισπανική αγορά, ανεξαρτήτως του τόπου εγκαταστάσεώς τους [13]. Ούτως ή άλλως, η νομολογία δέχεται επίσης ότι το γεγονός και μόνον ότι μια συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων αφορά αποκλειστικά τους συναλλασσομένους που είναι εγκατεστημένοι σε ένα μόνον κράτος μέλος δεν σημαίνει ότι η εν λόγω συμφωνία δεν μπορεί να επηρεάζει το ενδοκοινοτικό εμπόριο [14]. Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει υπενθυμίσει επανειλημμένως ότι σύμπραξη η οποία καλύπτει το σύνολο του εδάφους κράτους μέλους έχει, από την ίδια της τη φύση, ως αποτέλεσμα την εδραίωση στεγανοποιήσεων εθνικού χαρακτήρα, εμποδίζοντας έτσι την οικονομική αλληλοδιείσδυση που επιδιώκεται από τη Συνθήκη [15].

35. Όσον αφορά τη δεύτερη «προϋπόθεση», προκειμένου μια συμφωνία ή συντονισμένη πρακτική να αντίκειται στο άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ, απαιτείται να έχει «ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να παρεμποδίζει, να περιορίζει ή να νοθεύει τον ανταγωνισμό στο εσωτερικό της κοινής αγοράς». Επομένως, σε πρώτη φάση, θα πρέπει να εξετασθεί αν η συμφωνία ή η συντονισμένη πρακτική έχει σκοπό που αντιστρατεύεται τον ελεύθερο ανταγωνισμό. Αν συμβαίνει κάτι τέτοιο, η απαγόρευση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ εφαρμόζεται ανεξαρτήτως αποτελεσμάτων. Αν ο σκοπός δεν είναι να περιοριστεί ή να στρεβλωθεί η ανταγωνισμός, πρέπει να εξετασθεί αν η επικρινόμενη συμπεριφορά συνεπάγεται ή όχι τέτοιο αποτέλεσμα [16].

11 — Βλ. την απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 1978, 19/77, Miller κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1978, σ. 47, σκέψη 15).

12 — Βλ., ιδίως, τις αποφάσεις της 9ης Ιουλίου 1969, 5/69, Völk (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 91, σκέψη 5), της 10ης Ιουλίου 1980, 99/79, Lancôme et Cosparfrance (Συλλογή τόμος 1980/ΙΙ, σ. 617, σκέψη 23), και της 11ης Ιουλίου 1985, 42/84, Remia κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1985, σ. 2545, σκέψη 22).

13 — Αυτό επιβεβαιώθηκε από τον εκπρόσωπο της ASNEF κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

14 — Απόφαση της 11ης Ιουλίου 1989, 246/86, Belasco κατά Επιτροπής (Συλλογή 1989, σ. 2117).

15 — Απόφαση της 19ης Φεβρουαρίου 2002, C-309/99, Wouters (Συλλογή 2002, σ. I-1577, σκέψη 95, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

16 — Βλ., παραδείγματος χάριν, τις αποφάσεις της 30ής Ιουνίου 1966, 56/65, Société technique minière (Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 313), της 27ης Ιανουαρίου 1987, 45/85, Verband der Sachversicherer κατά Επιτροπής (Συλλογή 1987, σ. 405, σκέψη 39), και της 28ης Φεβρουαρίου 1991, C-234/89, Δηλιμίτης (Συλλογή 1991, σ. I-935, σκέψη 13).

36. Γίνεται παγίως δεκτό στη νομολογία ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν μια συμφωνία πρέπει να θεωρηθεί ότι απαγορεύεται λόγω των αλλοιώσεων του ανταγωνισμού τις οποίες προκαλεί, πρέπει να εξεταστεί πώς θα λειτουργούσε στην πράξη ο ανταγωνισμός αν δεν υπήρχε η επίδικη συμφωνία. Η εκτίμηση αυτή επιβάλλει να λαμβάνονται υπόψη τόσο τα πραγματικά όσο και τα δυνητικά αποτελέσματα της συμφωνίας επί του ανταγωνισμού [17]. Περαιτέρω, το αν μια συμφωνία αντίκειται ή όχι στους κανόνες περί ανταγωνισμού δεν μπορεί να εκτιμηθεί με αφηρημένο τρόπο. Η εν λόγω εκτίμηση πρέπει να χωρεί εντός του οικονομικού και νομικού πλαισίου της συγκεκριμένης περιπτώσεως, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως του προϊόντος ή της υπηρεσίας καθώς και της δομής και των πραγματικών συνθηκών λειτουργίας της αγοράς [18]. Ωστόσο, μια συμφωνία που επηρεάζει την αγορά σε ασήμαντο μόνο βαθμό βρίσκεται εκτός του πεδίου της απαγορεύσεως του άρθρου 81 [19].

37. Περαιτέρω, πρέπει να τονισθεί ότι η θεμελιώδης αρχή που διαπνέει το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ είναι η αρχή της αυτόνομης συμπεριφοράς των συναλλασσομένων στην αγορά [20].

38. Όσον αφορά ειδικότερα την ανταλλαγή πληροφοριών, θεωρώ σκόπιμο να διευκρινίσω ότι ανταλλαγή τέτοιου είδους μπορεί να γίνει στο πλαίσιο συμφωνίας, αποφάσεως ενώσεως επιχειρήσεων ή συντονισμένης πρακτικής. Η ανταλλαγή πληροφοριών μπορεί να έχει παρεπόμενο χαρακτήρα ή να συνιστά τον κυρίως επιδιωκόμενο σκοπό. Στην περίπτωση συνεννοήσεως που αφορά, παραδείγματος χάριν, τις τιμές, ως προς την οποία η ανταλλαγή πληροφοριών είναι παρεπόμενο στοιχείο, ο περιορισμός της αυτονομίας είναι αποτέλεσμα της συμφωνίας περί τιμών. Είναι επίσης δυνατό η ανταλλαγή πληροφοριών αυτή καθεαυτήν, να αλλοιώνει τη λειτουργία του ανταγωνισμού.

39. Ωστόσο, οι συμφωνίες περί ανταλλαγής πληροφοριών δεν απαγορεύονται αυτομάτως, αλλά μόνον υπό ορισμένες περιστάσεις.

40. Η διάθεση και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ανταγωνιστών και η δημιουργία συνθηκών διαφάνειας στην αγορά είναι δυνατό να αποτελούν ουδέτερα ή ακόμη και θετικά στοιχεία για τη λειτουργία του ελεύθερου ανταγωνισμού στην αγορά. Είναι ευρέως γνωστό ότι ενώσεις επιχειρήσεων συγκεντρώνουν τακτικά πληροφορίες σχετικά με τις τιμές, τις αποδόσεις, την παραγωγική δυναμικότητα και τις επενδύσεις, με σκοπό να τις γνωστοποιήσουν στα μέλη τους, τα οποία μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν για να οργανώσουν τη στρατηγική τους. Όπως έχει δεχθεί η νομολογία, «η διαφάνεια μεταξύ των επιχειρηματιών είναι ικανή, όταν στην αγορά επικρατεί πραγματικός ανταγωνισμός, να συμβάλλει στην ενίσχυση του ανταγωνισμού μεταξύ των πωλητών [...]» [21].

17 — Βλ. τις ανωτέρω παρατιθέμενες αποφάσεις Société technique minière και Δηλιμίτης.

18 — Αποφάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 1995, C-399/93, Oude Luttikhuis κ.λπ. (Συλλογή 1995, σ. I-4515, σκέψη 10), και της 15ης Δεκεμβρίου 1994, C-250/92, DLG (Συλλογή 1994, σ. I-5641, σκέψη 31).

19 — Απόφαση της 9ης Ιουλίου 1969, Völk (που παρατίθεται στην υποσημείωση 12, ανωτέρω, σκέψη 7).

20 — Βλ., παραδείγματος χάριν, τις αποφάσεις John Deere κατά Επιτροπής (που παρατίθεται στην υποσημείωση 3, ανωτέρω, σκέψη 86) και της 8ης Ιουλίου 1999, C-49/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni (Συλλογή 1999, σ. I-4125, σκέψη 116).

21 — Αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 27ης Οκτωβρίου 1994, T-35/92, John Deere κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-957, σκέψη 51), του Δικαστηρίου της 28ης Μαΐου 1998, John Deere κατά Επιτροπής (που παρατίθεται στην υποσημείωση 3, ανωτέρω, σκέψεις 88 έως 90) και της 2ας Οκτωβρίου 2003, C-194/99 P, Thyssen Stahl κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. I-10821, σκέψη 84).

41. Εννοείται ότι η ανταλλαγή πληροφοριών μπορεί να έχει αρνητικά αποτελέσματα. Γενικώς, η διάκριση μεταξύ νόμιμης και παράνομης ανταλλαγής πληροφοριών είναι συνάρτηση των εξής στοιχείων: 1) του χαρακτήρα και του περιεχομένου των ανταλλασσομένων πληροφοριών (σε συγκεντρωτική ή αναλυτική μορφή) και 2) της διαρθρώσεως της οικείας αγοράς (που μπορεί να είναι ολιγοπωλιακή ή πλήρως ανταγωνιστική). Η συχνότητα της ανταλλαγής πληροφοριών έχει επίσης σημασία.

42. Όσον αφορά τον πρώτο παράγοντα, η ανταλλαγή στατιστικών ή ιστορικών δεδομένων είναι, κατά κανόνα, λιγότερο προβληματική από την ανταλλαγή προσφάτων ή μελλοντικών στοιχείων. Τα συγκεντρωτικά στοιχεία είναι, κατά κανόνα, νόμιμα, υπό τον όρον ότι δεν επιτρέπουν να εντοπιστεί η ταυτότητα και να καταστεί γνωστή η εμπορική στρατηγική του συγκεκριμένου ανταγωνιστή. Το κατά πόσον ο βαθμός της συγκεντρώσεως των πληροφοριών αποκαλύπτει ή όχι τις στρατηγικές των ανταγωνιστών εξαρτάται, σε τελική ανάλυση, από τον αριθμό των εν λόγω ανταγωνιστών. Πρέπει να τονισθεί ότι, ούτως ή άλλως, κάθε επιχειρηματίας που συμμετέχει στην ανταλλαγή πληροφοριών πρέπει να ενεργεί κατά τρόπο ανεξάρτητο και αυτόνομο.

43. Όσον αφορά τη διάρθρωση της αγοράς, είναι προφανές ότι, σε μια ολιγοπωλιακή αγορά, οι επιχειρήσεις τείνουν περισσότερο να υιοθετούν ομοιόμορφες συμπεριφορές. Η ανταλλαγή πληροφοριών θα μπορούσε να αυξήσει τις πιθανότητες συνεννόησης. Για τον λόγο αυτόν, η ανταλλαγή ορισμένων πληροφοριών θεωρείται παράνομη σε μια ολιγοπωλιακή αγορά ή σε μια αγορά η οποία, ακόμη και αν δεν είναι ολιγοπωλιακή, παρουσιάζει υψηλό επίπεδο συγκεντρώσεως, ενώ αυτό δεν συμβαίνει σε μια αγορά όπου λειτουργεί πράγματι ο ανταγωνισμός (πλήρως ανταγωνιστική) [22].

44. Στην υπό κρίση υπόθεση, οι μετέχουσες επιχειρήσεις δεσμεύονται να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τη φερεγγυότητα των δανειοληπτών.

45. Θα παρατηρήσω ότι, σε όλες σχεδόν τις χώρες, υπάρχει κάποιου είδους σύστημα πληροφοριών σχετικά με τις πιστώσεις, ήτοι ένα αρχείο τηρούμενο από δημόσια αρχή, έναν ιδιωτικό φορέα ή ακόμη από μικτού χαρακτήρα οργανισμό. Το αρχείο αυτό περιέχει δεδομένα αρνητικού χαρακτήρα (στοιχεία σχετικά με τους δανειολήπτες που παρουσιάζουν ιδιαίτερους κινδύνους, δηλαδή τους κακοπληρωτές) και/ή δεδομένα ουδέτερου ή θετικού χαρακτήρα (παραδείγματος χάριν πληροφορίες για το επίπεδο των οφειλών όλων των δανειοληπτών). Το κίνητρο που ωθεί ένα κράτος να συστήσει ή να ενθαρρύνει τη σύσταση ενός τέτοιου αρχείου είναι η επιθυμία αποτροπής καταστάσεων υπερχρέωσης των καταναλωτών καθώς και περιορισμού των κινδύνων που αναλαμβάνουν οι πιστωτές.

46. Το προτεινόμενο αρχείο περιέχει αρνητικά στοιχεία (όπως η μη πληρωμή οφειλών) και θετικά στοιχεία (όπως τα πιστωτικά υπόλοιπα, οι προεξοφλήσεις, διαφόρων

22 — Απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2003, Thyssen Stahl κατά Επιτροπής (που παρατίθεται στην προηγούμενη υποσημείωση, σκέψη 86).

ειδών εγγυήσεις, οι συναλλαγές χρηματοδοτικής μίσθωσης ή η προσωρινή διάθεση στοιχείων του ενεργητικού). Επιπλέον, υφίσταται ήδη ένα αρχείο πληροφοριών που τηρεί η Τράπεζα της Ισπανίας. Φαίνεται ότι τα δύο αυτά αρχεία περιέχουν εν πολλοίς τα αυτά δεδομένα, με τη διαφορά ότι το προτεινόμενο αρχείο είναι διαθέσιμο στο διαδίκτυο (δηλαδή, οι πληροφορίες διαβιβάζονται ηλεκτρονικά και, συνεπώς, ταχύτερα) και ότι περιέχει, επίσης, πληροφορίες για τους μικρούς δανειολήπτες, επειδή δεν προβλέπεται ελάχιστο ποσό οφειλής για να γίνει μια καταχώρηση.

47. Εκ πρώτης όψεως, φαίνεται ότι η συμφωνία (η σύσταση του προτεινομένου αρχείου) δεν έχει ως σκοπό να περιορίσει την αυτόνομη συμπεριφορά στην αγορά τόσο των αιτουμένων πιστώσεις όσο και των πιστωτών. Επομένως, δεδομένου ότι το αρχείο δεν φαίνεται να έχει ως σκοπό να περιορίσει τον ανταγωνισμό, πρέπει να εξετασθεί αν έχει ως αποτέλεσμα να περιορίζει ή να στρεβλώνει τον ανταγωνισμό.

48. Όπως προανέφερα, η συγκέντρωση πληροφοριών από πολλούς με σκοπό τη χρήση τους από μεμονωμένους χρήστες δεν συνιστά οπωσδήποτε δραστηριότητα που έχει αρνητικές συνέπειες στον ανταγωνισμό.

49. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να τονισθεί ότι η ταυτότητα του πιστωτή δεν αποκαλύπτεται, ούτε άμεσα ούτε έμμεσα, στις επιχειρήσεις που έχουν πρόσβαση στο αρχείο, αφού, σε αντίθετη περίπτωση, θα ήταν δυνατό να γίνει γνωστή η εμπορική θέση ή η εμπορική στρατηγική των ανταγωνιστών. Ο όρος που επιβλήθηκε από το Tribunal de Defensa de la Competencia, και έγινε δεκτός από την ASNEF, εξασφαλίζει ότι δεν γνωστοποιούνται τα στοιχεία της δανειοδοτούσας πλευράς.

50. Έχει επίσης σημασία να είναι το σύστημα ανοικτό σε όλες τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο αυτόν. Σε αντίθετη περίπτωση, το εν λόγω σύστημα θα περιήγε σε δυσμενή θέση ορισμένες από αυτές, καθότι οι μη έχοντες πρόσβαση στο αρχείο έχουν στη διάθεσή τους λιγότερες πληροφορίες κατά την εκτίμηση του κινδύνου, και, επιπλέον, δεν θα διευκόλυνε την είσοδο νέων επιχειρήσεων στην αγορά [23].

51. Δεδομένου ότι η ανταλλαγή πληροφοριών δεν έχει καμία σχέση με την ταυτότητα του πιστωτή και νοουμένου ότι τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία έχουν πρόσβαση στο εν λόγω αρχείο χρησιμοποιούν τις διαθέσιμες πληροφορίες στηρίζοντας τις αποφάσεις τους στο ποιος είναι ο μέγιστος κίνδυνος που αναλαμβάνουν και σε συνάρτηση με την εμπορική πολιτική τους, απομένει να εξεταστεί αν αυτό το είδος ανταλλαγής πληροφοριών θα μπορούσε να έχει άλλες αρνητικές συνέπειες στον ελεύθερο ανταγωνισμό, όπως την υιοθέτηση συμπεριφορών συνεννόησης και σύμπραξης.

23 — Φαίνεται ότι ο όρος αυτός πληρούται εν προκειμένω. Στις γραπτές παρατηρήσεις της, η ASNEF ανέφερε τα εξής: «[Σ]τους μετέχοντες στη σύσταση του εν λόγω αρχείου συμπεριλαμβάνονται οργανισμοί και επιχειρήσεις του χρηματοοικονομικού τομέα που διαφέρουν κατά πολύ μεταξύ τους ως προς το μέγεθος και το εύρος δραστηριότητας [...]», και «[Π]ελάτες με πολύ διαφορετικά προφίλ, που ξεκινούν από τις τράπεζες και τα ταμιευτήρια και φθάνουν μέχρι εταιρείες ακινήτων και εταιρείες μακροχρόνιας και βραχυχρόνιας μισθώσεως αυτοκινήτων, από πολυκαταστήματα μέχρι μικρές εμπορικές επιχειρήσεις, κ.λπ.»

52. Εκ πρώτης όψεως, φαίνεται ότι σκοπός του εν λόγω συστήματος δεν είναι να οριστεί ένα κοινό επιτόκιο ούτε να αποκλειστούν συλλογικά ορισμένες κατηγορίες πελατών. Σκοπός ενός συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με την οικονομική πίστη είναι να συμβάλει στον περιορισμό των κινδύνων (διαχείριση του κινδύνου). Αυτό επιτυγχάνεται με τη συγκέντρωση ποικίλης προελεύσεως πληροφοριών που μπορούν να συλλέξουν τα πιστωτικά ιδρύματα σχετικά με τους (δυνάμει) πελάτες τους. Ένα τέτοιο σύστημα μπορεί να λειτουργήσει θετικά σε σχέση με τη διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με την εν λόγω οικονομική δραστηριότητα.

53. Στο σημείο αυτό, πρέπει να τονίσω ότι η νομολογία δεν απαγορεύει κάθε είδους εξάλειψη της αβεβαιότητας, αλλά μόνον την εξάλειψη ορισμένου είδους αβεβαιότητας, και ιδίως της αβεβαιότητας που έχει σχέση με τη συμπεριφορά των ανταγωνιστών στην αγορά. Όμως, η αβεβαιότητα για την οποία πρόκειται εδώ αφορά την φερεγγυότητα ενός πελάτη.

54. Η δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων συνίσταται στη θέση στη διάθεση ενός τρίτου, προσωρινώς, ορισμένου κεφαλαίου, έναντι αμοιβής (του τόκου). Ο τόκος συναρτάται ιδίως προς ένα στοιχείο κινδύνου το οποίο συνδέεται με το ενδεχόμενο να μην εκπληρώσει προσηκόντως ο αντισυμβαλλόμενος τις υποχρεώσεις του. Όπως παρατήρησε η Επιτροπή επικαλούμενη την οικονομική θεωρία, η αμοιβή η οποία ζητείται από το πιστωτικό ίδρυμα απαρτίζεται, εν μέρει, από το κόστος ασφαλίσεως του κινδύνου μη εξοφλήσεως του χρέους. Η απουσία πληροφοριών σχετικά με τον κίνδυνο αυτόν δημιουργεί πρόβλημα ανισότητας στην πληροφόρηση. Στην περίπτωση αυτή, είναι αδύνατο να αποτιμηθεί ορθώς ο κίνδυνος και, συνεπώς, η τάση είναι να επιβάλλεται η ίδια τιμή σε όλους τους δανειολήπτες, τιμή που είναι υπερβολικά υψηλή για την κατηγορία των δανειζομένων που παρουσιάζει τον μικρότερο κίνδυνο μη εξοφλήσεως της οφειλής.

55. Εφόσον κάθε επιχείρηση προσδιορίζει με αυτόνομο τρόπο την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει στην κοινή αγορά και τους όρους που προτίθεται να προσφέρει στους πελάτες της, η σύσταση αρχείου σαν αυτό που προτείνεται εν προκειμένω δεν δημιουργεί κανένα πρόβλημα από την άποψη του δικαίου του ανταγωνισμού.

56. Τυχόν προβλήματα αναγόμενα στον εμπιστευτικό χαρακτήρα των προσωπικών δεδομένων είναι δυνατό να επιλυθούν με άλλα μέσα, όπως η νομοθεσία περί προστασίας των εν λόγω δεδομένων. Είναι προφανές ότι επιβάλλεται να γνωστοποιείται, με κάποιο τρόπο, στους εμπλεκόμενους οφειλέτες ποια δεδομένα καταχωρούνται και να τους παρέχεται το δικαίωμα να ελέγχουν και, ενδεχομένως, να διορθώνουν τα δεδομένα που τους αφορούν. Φαίνεται ότι το ζήτημα αυτό έχει λυθεί, λαμβανομένης υπόψη της σχετικής ισπανικής νομοθεσίας, καθώς και του άρθρου 9 του κανονισμού που διέπει τη λειτουργία του αρχείου.

Το δεύτερο ερώτημα

57. Με το δεύτερο ερώτημα ερωτάται αν το άρθρο 81, παράγραφος 3, ΕΚ επιτρέπει στο αρμόδιο όργανο κράτους μέλους να εγκρίνει συμφωνίες περί ανταλλαγής πληροφοριών όπως αυτή που εξετάζεται εν προκειμένω, με βάση το ότι οι χρήστες, ήτοι οι πελάτες των πιστωτικών ιδρυμάτων, επωφελούνται από αυτές.

58. Μολονότι έχω απαντήσει εμμέσως στο ερώτημα αυτό, θα το εξετάσω στη συνέχεια εν συντομία.

59. Όπως προανέφερα, αφότου τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός 1/2003, τα εθνικά δικαστήρια και οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού είναι αρμόδιες να εφαρμόζουν το άρθρο 81 ΕΚ στο σύνολό του. Κατά τον εν λόγω κανονισμό, δεν απαιτείται προηγούμενη απόφαση στην περίπτωση που μια συμφωνία εμπίπτει στο άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ και πληροί τις σωρευτικώς ισχύουσες προϋποθέσεις της παραγράφου 3.

60. Πολλά κράτη μέλη έχουν προσαρμόσει το εθνικό τους δίκαιο του ανταγωνισμού κατά τρόπον ώστε να ισχύει σε εθνικό επίπεδο ένα σύστημα εκ του νόμου προβλεπομένων εξαιρέσεων. Αντίθετα, άλλα κράτη μέλη διατηρούν ακόμη το σύστημα της παροχής αδείας. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον είναι εφαρμοστέο το άρθρο 81 ΕΚ, μια συμφωνία που πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του εν λόγω άρθρου πρέπει να επιτρέπεται αυτοδικαίως, ακόμη και σε περίπτωση παράλληλης εφαρμογής του εθνικού και του κοινοτικού δικαίου.

61. Το παραπέμπον δικαστήριο επικεντρώνει ιδίως την προσοχή του στη δεύτερη προϋπόθεση του άρθρου 81 , παράγραφος 3, κατά την οποία πρέπει να περιέρχεται «στους χρήστες δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει».

62. Όπως προανέφερα, ακριβέστερη εκτίμηση των κινδύνων μπορεί να μεταφραστεί σε γενική μείωση του κόστους των πιστωτικών συναλλαγών, αποτέλεσμα που, σε γενικές γραμμές, είναι επωφελές για τους καταναλωτές. Ωστόσο, καλύτερη γνώση του κινδύνου μπορεί να σημαίνει και διάκριση μεταξύ των καλών δανειοληπτών (μικρότερος κίνδυνος, χαμηλότερος, συνεπώς, τόκος) και των κακών δανειοληπτών (που πληρώνουν ακριβότερα ή που μπορούν να αντιμετωπίσουν άρνηση χορηγήσεως της ζητουμένης χρηματοδοτήσεως).

63. Πάντως, δεν είναι αναγκαίο να αντλεί οφέλη από την πρακτική αυτή κάθε καταναλωτής. Αυτό που έχει σημασία είναι τα αποτελέσματα για τους καταναλωτές να είναι στο σύνολό τους ευνοϊκά.

V — Συμπέρασμα

64. Με βάση τα προεκτεθέντα, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που του υπέβαλε το Tribunal Supremo ως εξής:

«Το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ έχει την έννοια ότι συμφωνία περί ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων, σχετικά με τη φερεγγυότητα και την καθυστέρηση πληρωμών των πελατών τους, στο πλαίσιο της οποίας δεν είναι δυνατή η διαπίστωση της ταυτότητας του δανειστή και η πρόσβαση στα δεδομένα και η χρήση του συστήματος από τους συναλλασσομένους που δραστηριοποιούνται στην αγορά του τομέα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών δεν συνεπάγεται διακρίσεις και δεν περιορίζει, κατ' αρχήν, τον ελεύθερο ανταγωνισμό.»